CULTURAL INTERFERENCE IN LANGUAGE LEARNING: DIFFICULTIES OF THE SPELLING AND PUNCTUATION IN ALTERNATE LANGUAGE CODES

Aida TODI, Assistant Professor, PhD, "Ovidius" University of Constanţa

Abstract: Errors encountered most frequently by those who redact a text, especially those that have to write in a foreign language (or even in Romanian, but also know one or some foreign languages) usually regard spelling (diacritics, accents, apostrophes, umlauts/ trema) and punctuation (using the comma, types of quotation marks). We consider that these errors, when they are not owed to the simple fact of not knowing the rules of the Romanian language, but owed to active or passive bilingualism/ trilingualism, represent cultural interferences in the alternation of linguistic codes (concerning diacritics, different types of accents, umlauts, quotation marks); determining some causes that generate the talked about deficiencies represent one of the objectives we've set to point out through this contribution.
In the text below I did not consider the writing situations where the languages utilize the same punctuation marks or diacritics (writing with an initial capital letter at the beginning of a phrase or sentence, at the names of institutions, country names, national or religious holidays, company names and organizations etc.); I've summarized the most important orthographic and punctuation particularities in the most used circulation languages and the differences towards Romanian, trying to see how these characteristics interfere at this level, for the ones that know two (or more) languages. Following these rules is very important for translators, as well as for those who draw up scientific texts, essays etc. and for those that are needed to operate with frequent changes in linguistic code. These are confronted, sometimes, with phenomena of contamination of the orthographic and punctuation rules. The writing of numerals also presents different conventions from a language to another; some of them will be handled in the present communication.

Keywords: language learning, cultural interference, difficulties, Romanian and foreign languages, contamination of the orthographic and punctuation rules

Greşelile pe care le întâmpină cel mai frecvent cei care redactează un text, în mod special cei care trebuie să scrie într-o limbă străină (sau chiar în română, dar sunt cunoscători ai unei / unor limbi străine) privesc în general **ortografia** (diacriticele, accentele, apostroful, trema / umlautul, despărţirea în silabe, utilizarea iniţialei majuscule în situaţii diferite de la o limbă la alta) şi **punctuaţia** (utilizarea virgulei, tipurile de ghilimele). Considerăm că acestea, atunci când nu se datorează pur şi simplu necunoaşterii regulilor limbii române, ci bilingvismului / trilingvismului activ sau pasiv, reprezintă interferenţe culturale în alternarea codurilor lingvistice (în ceea ce priveşte diacriticele, diferitele tipuri de accent, trema, ghilimelele); stabilirea câtorva cauze care generează carenţele despre care vorbim repezintă unul dintre obiectivele pe care am propus să le punctăm prin această contribuţie.

În cele de mai jos nu am avut în vedere situaţiile de scriere în care limbile utilizează aceleaşi semne de punctuaţie sau diacritice (scrierea cu iniţială majusculă la început de propoziţie sau frază, la numele unor instituţii, numele de ţări, de sărbători naţionale sau religioase, nume de companii şi organizaţii etc.); am trecut în revistă particularităţile

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)

ortografice şi de punctuaţie mai importante ale celor mai utilizate limbi de circulaţie şi diferenţele faţă de română, încercând să vedem cum interferează la acest nivel, la cunoscătorii celor două (sau mai multe) limbi, aceste caracteristici. Respectarea acestor reguli este foarte importantă atât pentru traducători, cât şi pentru cei care redactează texte ştiinţifice, referate etc. şi care se văd nevoiţi să opereze frecvent schimbări de cod lingvistic. Aceştia se confruntă, uneori, cu fenomene de contaminare a regulilor ortografice şi de punctuaţie. **Scrierea numeralelor** prezintă şi ea convenţii diferite de la o limbă la alta; de unele dintre acestea ne vom ocupa în prezenta comunicare.

Greşelile care afectează **ortografia** (diacriticele, accentele, apostroful, trema / umlautul, despărţirea în silabe, utilizarea iniţialei majuscule în situaţii diferite de la o limbă la alta) şi **punctuaţia** (utilizarea virgulei, tipurile de ghilimele), când se datorează bilingvismului / trilingvismului activ sau pasiv, reprezintă interferenţe culturale în alternarea codurilor lingvistice.

În ceea ce priveşte diacriticele, diferitele tipuri de accent, trema, ghilimelele, cauzele care generează carenţele despre care vorbim sunt totuşi mai numeroase; printre acestea enumerăm:

- tastatura calculatorului, setată, de regulă, pe limba engleză; în această situaţie, recomandăm instalarea setării şi pe alte limbi pentru care se utilizează respectivul computer: română, franceză etc. (în funcţie de necesităţi); dificultăţi mai mari pune alfabetul chirilic;
- utilizarea masivă a chatului şi a forumurilor de discuţie, unde se renunţă total la diacritice;
- viteza (graba) sau neglijenţa în tastare;
- superficialitate în verificarea finală a textului; se ştie că, atunci când intervine corectorul automat pentru limba engleză, multe dintre cuvintele scrise iniţial corect se modifică, aşa încât textul neverificat poate să apară cu numeroase greşeli;
- tendinţa de unificare (simplificare) a regulilor (numită, în lingvistică, legea minimului efort);
- uneori suportul electronic căruia îi este destinat textul nu acceptă diacriticele, accentele şi ghilimelele; este cazul unor publicaţii online sau forumuri de discuţie care, atunci când se folosesc semnele grafice amintite, le distorsionează până la deformarea totală a cuvintelor, acestea ajungând de nerecunoscut.

Iată tipurile mai frecvente de greşeli care afectează semnele grafice amintite[1]:

- lipsa totală sau parţială a diacriticelor[2]; *trema* (două puncte orizontale) pe vocală (*ä, ë, ï, ö, ü*) indică pronunţarea lor în alt mod decât fără tremă[3];

[1] Asupra acestora s-a mai atras atenţia (Funeriu 1998). Vezi şi Todi 2007b.
[2] Unele situri atrag atenţia asupra necesităţii scrierii cu diacritice; de pildă – wikipedia.
[3] Chiar dacă, la prima vedere, acest aspect pare, probabil, nesemnificativ, el poate avea implicaţii serioase în transmiterea şi / sau receptarea mesajului. Amintesc, în acest sens, în scop anecdotic, dar şi pentru a arăta că respectarea acestor semne este importantă, un episod real, care mi s-a întâmplat personal. În urmă cu mai mulţi ani am participat la o conferinţă internaţională în afara ţării. Am trimis rezumatul în franceză, iar organizatorii au tradus totul (probabil printr-un program automat) şi în engleză. Presupun că am uitat să pun trema pe *i* sau poate programul de traducere nu suporta diacriticele – se întâmplă şi asta uneori. Cunoscătorii ştiu că *ai* se pronunţă în franceză *e*, iar dacă vrei ca *i* să se pronunţe *i* trebuie să foloseşti acest semn (*ï*). Prenumele meu (*Aida*) a fost tradus automat în engleză ca o formă de trecut a verbului *aider* (fr. „a ajuta”, perf. simplu, pers. a III-a sg. *aida*). Era foarte neclar pentru toată lumea ce caută acea formă verbală lângă numele meu (Todi).

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)

- utilizarea greşită a diacriticelor;
- utilizarea unor semne asemănătoare cu diacriticele, dar cu altă semnificaţie în lingvistică (ex.: unii îl redau pe *ă* prin *ã*; dar în transcrierile fonetice, *tilda* de pe *a* – sau altă vocală – indică nazalitate / pronunţare nazală a vocalei respective)
- utilizarea greşită a unor fonturi care nu au diacriticele limbii respective şi le înlocuiesc cu semne similare;

Altă problemă generată de utilizarea mai multor limbi o reprezintă scrierea cu majuscule: germana care foloseşte mai multe majuscule decât engleza. În arabă nu se folosesc litere majuscule.

Fără a face o clasificare strict sau o analiză amănunţită a acestora, site-urile dedicate serviciilor de traducere atrag atenţia asupra acestor diferenţe între limbi, de care trebuie să se ţină cont în procesul traducerii[4].

În cele de mai jos nu am avut în vedere situaţiile de scriere în care limbile utilizează aceleaşi semne de punctuaţie sau diacritice (scrierea cu iniţială majusculă la început de propoziţie sau frază, la numele unor instituţii, numele de ţări, de sărbători naţionale sau religioase, nume de companii şi organizaţii etc.); am trecut în revistă particularităţile ortografice şi de punctuaţie mai importante în cele mai utilizate limbi de circulaţie şi diferenţele faţă de română, încercând să vedem cum interferează la acest nivel, la cunoscătorii celor două (sau mai multe) limbi, aceste caracteristici. Respectarea acestor reguli este foarte importantă atât pentru traducători, cât şi pentru cei care redactează texte ştiinţifice, referate etc. şi care se văd nevoiţi să opereze frecvent schimbări de cod lingvistic. Aceştia se confruntă, uneori, cu fenomene de contaminare a regulilor ortografice şi de punctuaţie.

În ultima vreme a devenit cvasigeneralã scrierea fără diacritice a cuvintelor româneşti, ceea ce duce la dificultăţi de citire şi, uneori, la confuzii, având în vedere rolul distinctiv al acestora. Acelaşi lucru se întâmplă frecvent în cazul limbii franceze, de pildă, unde notarea accentului, absolute obligatorie, este trecută de mulţi cu vederea, poate şi din motive de comoditate (configuraţia tastaturii). În limba română, spre deosebire de alte limbi (franceză, italiană etc.), în general accentul nu se marchează; există totuşi situaţii de omonimie a formelor scrise în care marcarea accentului se poate dovedi necesară: este cazul acelor omografe, destul de numeroase în română (*ácele – acéle, áfină – afínă, áugust – augúst, bárem – barém, cópii – copíi* etc.)[5]. Totuşi, nemarcarea accentului în asemenea situaţii nu reprezintă o greşeală prea gravă, întrucât dezambiguizarea se produce, de obicei, prin context.

În română scrierea cu litere majuscule este în general puţin folosită, ea limitându-se la:

- iniţiala numelor proprii (inclusiv nume de instituţii), de sărbători naţionale;
- semnalăm scrierea cu iniţială majusculă şi la o serie de locuţiuni pronominale (formule de adresare cu un grad înalt de politeţe)[6]; la acestea se scriu cu majusculă atât substantivul, cât şi posesivul care îl însoţeşte, iniferent de formele flexionare la care apar: *Alteţa Sa, Alteţa Voastră, Alteţele Voastre, Cucernicia Sa, Cucernicia Ta, Cucernicia Voastră, Cucerniciile Voastre, Cuvioşia Sa, Cuvioşia Ta, Cuvioşia Voastră, Cuvioşiile*

[4] http://www.betterlanguages.com/romanian/servicii-de-traducere/brandingul/.
[5] Vezi o listă amplă la Todi 2007a: 49-52.
[6] Inventarul acestora apare şi în cartea noastră Todi 2007a: 150-151, de unde l-am preluat; în cartea citată locuţiunile pronominale apar cu menţionările stilistice făcute de DOOM 2, de unde au fost extrase.

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)

Voastre, Domnia Ei, Domnia Lui, Domnia Sa, Domnia Ta, Domnia Voastră, Domniile Voastre, Excelenţa Sa, Excelenţa Voastră, Excelenţele Voastre, Înălţimea Sa (înv.), *Înălţimea Ta, Înălţimea Voastră* (înv.), *Înălţimile Voastre* (înv.), *Luminarea Sa* (înv.), *Luminăţia Sa, Luminăţia Ta, Luminăţia Voastră* (înv.), *Luminăţiile Voastre* (înv.), *Magnificenţa Sa* (livr.), *Magnificenţa Voastră* (livr.), *Maiestatea Sa / Majestatea Sa, Maiestatea Sa / Majestatea Sa, Maiestatea Voastră / Majestatea Voastră, Majestăţile Voastre, Măria Sa* (înv.), *Măria Ta* (înv.), *Măria Voastră* (înv.), *Măriile Voastre* (înv.), *Preacuvioşia Sa, Preacuvioşia Ta, Preacuvioşia Voastră, Preacuvioşiile Voastre, Preasfinţia Sa, Preasfinţia Ta, Preasfinţia Voastră, Preasfinţiile Voastre, Sanctitatea Ta (Sa, Voastră), Sfinţia Sa, Sfinţia Ta, Sfinţia Voastră, Sfinţiile Voastre*.

Am simţit necesar să atragem atenţia asupra acestei categorii de cuvinte, inventariind o lungă listă, pentru că în vechea ediţie a DOOM (DOOM 1) se recomanda scrierea posesivului cu minusculă, deci este posibil ca până şi vorbitorii nativi de română să aibă o nesiguranţă în utilizarea lor. Asta dovedeşte, încă o dată, că ortografia reprezintă o convenţie academică, dar o convenţie care trebuie cunoscută şi respectată, alături de altele, asemănătoare. Spre deosebire de engleză, funcţiile şi calităţile, oricât de impoortante ar fi, se scriu cu minusculă: *avocat, cancelar, deputat, general, ministru, han, paşă, prefect, rege, premier*; la fel se scriu numele unor medalii sau premii, titluri ştiinţifice şi onorifice: *doctor honoris causa, doctor în filologie, membru de onoare al Academiei Române*.

În timp ce numele domeniilor la care se referă funcţiile se scriu cu literă mică (*ministrul de externe*, *ministrul afacerilor externe al...*), numele oficiale complete de funcţii se scriu cu literă mare.

În componenţa unor nume proprii, cuvintele ajutătoare se scriu cu literă mică: articolul sau particulele din unele nume de persoane româneşti sau străine: *Ludovic al XIV-lea, Ştefan cel Mare, Leonardo da Vinci, Charles de Gaulle, Andrea del Sarto, Joachim du Bellay, Abd el-Kader, Jeanne la Papesse, Ludwig van Beethoven, Friedrich von Schiller*; la fel, articolele, prepoziţiile din nume de aştri (*Scroafa-cu-Purcei*), de entităţi geografice şi administrativ-teritoriale (*America de Nord, Regatul Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord, Statele Unite ale Americii*), instituţii (*Consiliul de Miniştri al ...*), sărbători (*Ziua Internaţională a Femeii*). Spre deosebire de alte limbi, în care se scriu cu majusculă substantivele care denumesc popoare, zilele săptămânii, lunile anului, disciplinele de învăţământ, ortografia românească recomandă scrierea lor cu litere mici. Adesea se constată însă, la elevii şi chiar la studenţii români, scrierea cu majusculă, probabil tocmai sub influenţa acestor limbi. Se scrie, de regulă, cu literă mare la iniţială primul cuvânt dintr-o notă de subsol, inclusiv când începe cu abrevieri folosite în indicaţiile bibliografice; titlu de coloană dintr-un tabel etc.

Citatul, când nu este precedat de două puncte, începe cu literă mică.

Se scrie cu literă mare în corespondenţă, cereri etc., cuvântul cu care începe prima comunicare după formula de adresare urmată de virgulă: *Domnule Director, Doamnă Decan*.

Se scriu tot cu majusculă şi alte realităţi cu caracter religios: Sfântul Munte, Sfânta Scriptură, Sfântul Mormânt, precum şi pronumele personale care se referă la divinitate

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)

(acestea constituind o particularitate a stilului religios)[7]: *după mare mila Ta, ne rugăm Ţie, Doamne!*

Şi pronumele de politeţe maximă se scrie cu literă mare, în corespondenţă.

Se scriu cu majusculă punctele cardinale, când au valoare de nume propriu, desemnând o regiune: *importat din Apus / Vest, din Orient, în Apusul Europei, în Orientul Apropiat*; când nu au această valoare, numele punctelor cardinale se scriu cu literă mică.

Titlurile de publicaţii periodice, opere literare, ştiinţifice, artistice etc., emisiuni radio-TV, documente de importanţă internaţională sau naţională se scriu, de asemenea, cu majuscule: *Adevărul literar şi artistic* (ziar), *Amintiri din copilărie*, *Floarea darurilor*, *Gramatica limbii române*, *Limba română* (revistă), *O scrisoare pierdută*, *Proclamaţia de la Islaz*, *Psaltirea scheiană*, *Regulamentul organic*, *România literară*, *Simfonia fantastică*, *Tatăl nostru.*

În engleză, scrierea cu majuscule are în vedere:

- pronumele personal de persoana I singular: *I*;
- zilele săptămânii, lunile anului: *Monday, Tuesday; January, February; Christmas*;
- numele de cartiere, străzi şi monumente (cu excepţia articolului): *the Latin Quarter; the Eiffel Tower, St Paul's Cathedral; Buckingham Palace, the White House, Oxford Street, Fifth Avenue; the Middle East, the North Pole*;
- numele de naţionalităţi şi religii: *Japanese, English; Christianity, Buddhism*;
- titluri ştiinţifice sau universitare ale persoanelor, indifferent de poziţia în enunţ: *Professor Jones, Dr Smith; Captain Kirk, King Henry VIII*.
- titlurile de cărţi, poezii, cântece, piese de teatru, filme (cu excepţia prepoziţiilor, a articolelor, a particulei de genitiv *of* etc.): *War and Peace, Like a Virgin*;
- în titlurile articolelor, recenziilor, referatelor etc.;
- mai multe abrevieri şi acronime utilizează punctul în mod facultativ, ca în română: *G.M.T.* sau *GMT* (Greenwich Mean Time); *N.A.T.O.* sau *NATO* (North Atlantic Treaty Organization).

Scrierea numeralelor prezintă şi ea convenţii diferite de la o limbă la alta.

Data, de pildă, se notează, în engleza americană, în ordinea lună – zi – an (11/24/2012), iar în engleza britanică, în ordinea zi – lună – an (24/11/2012), ca în română; necunoaşterea acestor diferenţe poate duce la erori de traducere, uneori importante (data de expirare a unui produs, a unui medicament etc.).

În ceea ce priveşte **punctuaţia**, în *limba franceză* se lasă întotdeauna un spaţiu tipografic (blanc) înaintea de două puncte sau de punct şi virgulă[8], ceea ce nu se întâmplă, de pildă, în engleză şi în română. *Spaniola* plasează semnele de întrebare şi cele de exclamare la începutul frazei interogative şi exclamative. În *limba franceză* şi *engleză* se pune virgulă înainte de etc. (et caetera), în timp ce *norma limbii române* nu permite aceasta.

[7] Bardu 2011a, Bardu 2011b.

[8] Personal considerăm că acel spaţiu lăsat înainte de două puncte sau punct şi virgulă aduce unele prejudicii textului, întrucât computerul „interpretează" blancul respectiv ca o pauză dintre cuvinte, iar atunci când aceste semn se află la sfârşit de rând, le poate trece automat pe rândul următor.

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)

Cei familiarizaţi cu scrierea în limba engleză au tendinţa să folosească ghilimelele specifice acestei limbi (“….”), inclusiv în textele scrise în română, unde ghilimelele au altă poziţie („….”) sau franceză (<<…>>).

Principala dificultate de utilizare a regulilor de punctuaţie şi ortografie depinde, în mare măsură, de caracterul convenţional al acestora (şi fluctuaţia lor în timp), convenţiile diferind şi de la o limbă la alta. Soluţia bunei lor întrebuinţări ar fi cunoaşterea aprofundată a diferenţelor dintre limbile utilizate, respectarea regulilor făcându-se atât în interiorul fiecărei limbi, cât şi în actul de traducere. De mare importanţă este şi consultarea, ori de câte ori e necesar, a lucrărilor normative în vigoare pentru fiecare limbă în care se redactează textul.

Bibliografie

Bardu 2011a: Nistor Bardu, *Stiluri şi limbaje în limba română actuală*, Ovidius University Press, Constanţa, 2011.

Bardu 2011b: Nistor Bardu, *Consideraţii asupra stilului religios*, în Aida Todi (coord.), *Filologie şi didactică*, Editura Universitară, Bucureşti, 2011, p. 59-69.

Andronescu 1997: Şerban C. Andronescu, *Tehnica scrierii academice*, Editura Fundaţiei „România de mâine”, Bucureşti.

DN 4: Florin Marcu, *Noul dicţionar de neologisme*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1997.

DOOM 2: Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

DSL: Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană-Dindelegan, *Dicţionar general de ştiinţe. Ştiinţe ale limbii*, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1997.

Funeriu 1998: Ion Funeriu, *Principii şi norme de tehnoredactare computerizată*, Timişoara, Amarcord.

Todi 2007a: Aida Todi, *Pentru o limbă română corectă*, Bucureşti, All.

Todi 2007b: *De la DOOM 1 la DOOM 2. Probleme de fonetică, ortografie şi ortoepie în cele mai recente lucrări normative*, în Annales Universitatis Apulensis, Seria Philologica, Alba Iulia, 8/2007, p. 206-211.

http://www.betterlanguages.com/romanian/servicii-de-traducere/brandingul/

BDD-V560 © 2013 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:50:19 UTC)